

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична терапія в акушерстві та гінекології

Освітня програма «Терапія та реабілітація»

Спеціалізація 227.01 Фізична терапія

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фізична терапія в акушерстві та гінекології
Освітня програма	Терапія та реабілітація
Спеціалізація (за наявності)	I7.01 Фізична терапія
Спеціальність	I7 Терапія та реабілітація
Галузь знань	I Охорона здоров'я
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	1-2/1-4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП).

Метою курсу є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для застосування фізичної терапії у відновленні, лікуванні та профілактиці порушень функцій жіночого організму, пов'язаних із вагітністю, пологами, післяпологовим періодом, а також із захворюваннями гінекологічного характеру.

Цілі навчання:

Засвоєння теоретичних основ фізичної терапії в акушерстві та гінекології:

ознайомлення із загальними принципами, методами та показаннями до фізичної терапії у вагітних жінок та пацієнток із гінекологічними захворюваннями; вивчення анатомо-фізіологічних особливостей жіночого організму у різні періоди життя.

Формування практичних навичок: оволодіння методиками фізичних вправ, масажу, дихальної гімнастики та інших методів фізичної терапії, що застосовуються у вагітних, післяпологових пацієнток та жінок із гінекологічними патологіями; навчання складання індивідуальних програм фізичної терапії залежно від стану пацієнтки та клінічних показань.

Оцінка стану та прогнозування відновлення пацієнток: розвиток умінь визначати функціональний стан пацієнток, оцінювати ризики та прогнозувати результати застосування фізичної терапії; засвоєння принципів моніторингу ефективності програм реабілітації.

Розвиток навичок профілактики: вивчення методів профілактики ускладнень вагітності, пологів і післяпологового періоду за допомогою фізичної терапії; формування знань про роль фізичної активності у попередженні гінекологічних захворювань.

Психологічна та соціальна підтримка: розуміння психологічних і соціальних аспектів, пов'язаних із фізичною реабілітацією в акушерстві та гінекології; навчання комунікації з пацієнтками та мотивації їх до активної участі у реабілітаційних програмах.

Очікувані результати. Після завершення курсу студенти зможуть:

Складати індивідуальні програми фізичної терапії для жінок з урахуванням їхнього стану та клінічних потреб.

Впевнено застосовувати різні методики фізичної терапії у практичній діяльності.
Оцінювати ефективність фізичної терапії та вносити необхідні корективи у реабілітаційні програми.

Володіти знаннями та навичками для профілактики та реабілітації при акушерських і гінекологічних патологіях.

Цей курс спрямований на підготовку висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно працювати у сфері фізичної реабілітації жіночого здоров'я.

Компетентності.

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня;
- Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

Програмні результати навчання.

1. Проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями
2. Створювати (планувати) програму фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану
3. Проводити самостійну практичну діяльність.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин			
			лекції	семінарські	самостійна робота	разом
1.	Основи фізичної терапії в акушерстві та гінекології	Які анатомо-фізіологічні особливості жіночого організму впливають на застосування фізичної терапії? Які загальні принципи та методи фізичної терапії застосовуються у вагітних та пацієнок із гінекологічними патологіями? Які протипоказання існують для фізичної терапії у вагітних та післяпологових пацієнок? Яке значення має фізична терапія у профілактиці ускладнень?	2	2	11	15
2	Фізична терапія під час вагітності	Які фізичні вправи рекомендовані на кожному триместрі вагітності? Як фізична терапія допомагає у профілактиці болю в спині, набряків та інших ускладнень вагітності? Як контролювати інтенсивність навантаження під час фізичних вправ у вагітних? Які методики дихальної гімнастики та релаксації використовуються для	2	2	11	15

		підготовки до пологів?				
3	Фізична терапія у післяпологовий період	Які фізичні вправи сприяють відновленню організму жінки після пологів? Як запобігти розвитку діастазу м'язів живота та зміцнити м'язи тазового дна? Які особливості реабілітації після кесаревого розтину? Як фізична терапія сприяє нормалізації гормонального фону та загального самопочуття жінки?	2	2	11	15
4	Фізична терапія при гінекологічних захворюваннях	Які методи фізичної терапії застосовуються при хронічних запальних захворюваннях органів малого тазу? Як фізична терапія допомагає при лікуванні дисфункції тазового дна (нетримання сечі, опущення органів)? Які фізіотерапевтичні методи використовуються при реабілітації після гінекологічних операцій? Як впливають фізичні вправи на менструальний цикл та гормональну регуляцію?	2	4	9	15
5	Сучасні технології у фізичній терапії в акушерстві та гінекології	Яке значення мають технології біологічного зворотного зв'язку (Biofeedback) у реабілітації тазового дна? Як застосовуються апарати для електростимуляції м'язів малого тазу та черевної порожнини? Чи ефективні мобільні додатки для фізичної терапії вагітних та післяпологових жінок? Як роботизовані та віртуальні платформи допомагають у реабілітації?	2	4	9	15
6	Психологічна підтримка та мотивація у фізичній терапії	Які психологічні аспекти потрібно враховувати при роботі з вагітними та післяпологовими жінками? Як мотивувати жінок до виконання програм фізичної терапії? Як подолати страхи, пов'язані з виконанням фізичних вправ у жінок після ускладнених пологів чи хірургічних втручань? Яка роль комунікації між терапевтом та пацієнткою у досягненні позитивних результатів?	2	4	9	15
Всього			12	18	60	90

4. Система оцінювання курсу

Поточний контроль проводиться на семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання (за необхідності) здобувачем вищої освіти. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 30 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання (проект)	10
Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Критерії поточного оцінювання.

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проекті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Контроль за самостійною роботою.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Здобувач вищої освіти опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pro) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 8 балів.

Підготовка індивідуального проєкту.

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 10 балів.

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить всебічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль є підсумковим оцінюванням результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 50 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Оцінювання за підсумковий семестровий контроль відбувається у 100-бальній шкалі, отримана оцінка множиться на ваговий коефіцієнт 0,5. Оцінка за підсумковий контроль формується із суми відповідей здобувачів освіти (максимум 50 балів):

- 1) 1 теоретичне запитання (15 балів);
- 2) знання дефініції (5 балів);
- 3) розв'язування тестових завдань (15 балів: 5 тестів по 3 бали кожен) та вирішення практичного завдання (15 балів).

В умовах дистанційного навчання ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom і екзамен складається через виконання тільки письмової компоненти (30 тестових питань у системі дистанційного навчання університету (d-learn.pro) (максимум 50 балів).

Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.

Якщо здобувач вищої освіти не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за наступною шкалою.

Університетська шкала	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Оцінка ECTS
90-100	відмінно	зараховано	A
80-89	добре		B
70-79			C
60-69			D
50-59	задовільно		E
25-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано	FX
0-24	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)		F

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається на семінарських заняттях. Як правило, оцінювання повинне відбуватися на кожному занятті. Оцінювання відбувається у 100-бальній шкалі. В кінці семестру, за допомогою засобів електронного журналу виводиться (автоматично) середній бал за усі отримані оцінки і за усі види робіт. Максимальний бал за поточний контроль складає 50 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
1. Волошин, О. І. Фізична терапія в акушерстві: навчальний посібник. – Київ: Медицина, 2018. – 320 с.	

2. Івашкевич, Д. В. Реабілітація жінок після гінекологічних операцій. – Львів: ЛДУФК, 2020. – 256 с.
3. Глоба, О. О., Кравченко, С. М. Фізична терапія та ерготерапія у відновленні жіночого здоров'я. – Харків: ХНМУ, 2019. – 192 с.
4. Петренко, Л. А., Ткаченко, Н. І. Фізична реабілітація в акушерстві та гінекології. – Одеса: ОНМедУ, 2017. – 230 с.
5. Краснов, В. Г. Реабілітація вагітних жінок за допомогою фізичних вправ. – Київ: Здоров'я, 2016. – 180 с.
6. Мельник, С. В. Методичні основи фізичної терапії в гінекології. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. – 145 с.
7. Лисенко, Ю. М., Смирнова, О. О. Роль фізичної активності у відновленні після пологів // Науковий вісник фізичної реабілітації. – 2020. – №2. – С. 15–22.
8. Грищенко, Т. В., Коваленко, М. С. Реабілітація тазового дна після вагітності // Журнал акушерства та гінекології. – 2018. – №4. – С. 28–35.
9. Ткаченко, Н. І. Особливості фізичної реабілітації у жінок після кесаревого розтину // Медичний журнал України. – 2021. – №3. – С. 50–57.
10. Лесовой, П. А. Профілактика гінекологічних захворювань за допомогою фізичної терапії // Вісник фізичної медицини. – 2019. – №1. – С. 25–30.

Корисні посилання:

Фізична терапія в акушерстві та гінекології: Практикум для самостійної роботи студентів

Цей практикум призначений для студентів спеціальності "Фізична терапія" і містить матеріали для самостійної роботи, включаючи методичні рекомендації та завдання. Він охоплює основні аспекти фізичної терапії в акушерстві та гінекології, сприяючи глибшому розумінню предмету.

<https://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18255/1/Фізична%20терапія...%20Практикум%202022%20fin.pdf>

Фізична терапія в акушерстві та гінекології: Збірник тестових завдань

Збірник містить тестові завдання для перевірки знань студентів з фізичної терапії в акушерстві та гінекології. Він допомагає студентам підготуватися до іспитів та закріпити отримані знання.

<https://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/18254/1/ТЕСТИ%20ФТЕТ%202022%20fin.pdf>

Фізична терапія в акушерстві та гінекології: Методичні рекомендації

Документ містить методичні рекомендації щодо проведення занять з фізичної терапії залежно від терміну вагітності. Особливу увагу приділено фізичній терапії у жінок під час пологів, у післяпологовому періоді та після оперативного розродження.

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/ft-v-ag2_ft20.docx

Лікувальна фізична культура в акушерстві та гінекології

У посібнику розглядається вплив систематичного застосування фізичних вправ на нормалізацію вагітності, ріст і розвиток плода, а також на полегшення та прискорення пологів. Описані методи підготовки вагітних до пологів, включаючи лікувальну фізкультуру та психопрофілактичну підготовку.

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/2657>

Фізична терапія в акушерстві, гінекології та педіатрії

Навчальний посібник для студентів магістерського рівня, який охоплює питання фізичної

терапії в акушерстві, гінекології та педіатрії. Він містить сучасні підходи та методики, спрямовані на відновлення та підтримку здоров'я жінок і дітей.

https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/fizychna_terapiya_v_akusherstvi_ginekologiyi_ta_pediatriyi_2.pdf

Реабілітація в акушерстві та гінекології

Стаття висвітлює методи відновного лікування в акушерстві та гінекології, такі як лікувальна фізкультура, різні види цілющих ванн та зрошень, фізіотерапія, рефлексотерапія та масаж. Наголошується на важливості комплексного підходу до реабілітації жінок у післяпологовому періоді та після гінекологічних операцій.

<https://umj.com.ua/uk/publikatsia-237660-reabilitatsiya-v-akusherstvi-ta-ginekologiyi>

Фізична терапія та ерготерапія в акушерстві і гінекології

У посібнику розглядаються види відновного лікування в акушерстві та гінекології, включаючи лікувальну фізкультуру, фізіотерапію, рефлексотерапію та масаж. Описані методики та показання до застосування кожного з методів у різних клінічних ситуаціях.

<https://repo.knmu.edu.ua/bitstreams/a75cad83-f710-4783-8296-aa3d0304daca/download>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра терапії, реабілітації та морфології 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 103 (вхід з вул. В.Чорновола). тел. (0342) 59-61-57 e-mail: ktrim@pnu.edu.ua тел. (034-2) 59-61-57
Викладач	Герич Роман Петрович Лапковський Едуард Йосипович
Контактна інформація викладача	eduard.lapkovskyi@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності базується на ряді документів, положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none">• Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника• Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника• Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі
--------------------------	---

	<p>здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <ul style="list-style-type: none"> • Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: переглянути.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до графіка відпрацювань. Також, за умов наявності вільного часу у викладача, можливо узгодити час відпрацювання пропущеного заняття поза встановленим графіком. Здобувач вищої освіти повинен підготувати пропущену тему, відповідно до силабусу.</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Ознайомитися із положенням можна за покликанням.</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням.</p>
Додаткові бали	<p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p>2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p>1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному</p>

	університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за ПОКЛИКАННЯМ .
--	---

Викладач: Герич Роман Петрович, Лапковський Едуард Йосипович